

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

RIJSTPAP, JONGEN ?

toneelspel in drie korte bedrijven

door

Paul Dewilde

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2009

Nr.3005

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste DRIE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *RIJSTPAP, JONGEN?* op te voeren moet de naam van auteur *PAUL DEWILDE* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2009/220/032
ISBN 978-90-385-10767

© 2009 Toneelfonds J. Janssens/Paul Dewilde
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

(2 dames – 1 heer)

HILDA : de dementerende, hoogbejaarde moeder van Richard. Zij was vroeger dienstmeid in ‘het kasteel van Madame en Mijnheer’. Ze heeft het nooit goed kunnen vinden met Irène, de overleden vrouw van Richard.

RICHARD : de vader van Suzy, havenarbeider, weduwnaar en zoon van Hilda. Hij kan zijn gevoelens moeilijk uiten en heeft mede daardoor de dramatische gebeurtenissen rondom Suzy’s geboorte nog niet helemaal verwerkt. Zijn grove taalgebruik is een manier om zich stoer te houden.

SUZY : de adolescente dochter van Richard, kleindochter van Hilda. Haar moeder is bij haar geboorte overleden, maar ze wil wel in haar voetsporen treden door bejaardenhelpster te worden. Ze is ondanks haar pubergrillen héél idealistisch, op het naïeve af, en heeft thuis de taak van huisvrouw overgenomen.

DECOR

1 woonruimte, type studio, waarin living en keuken in elkaar overgaan.

Dit decor kan dan mits enkele aanpassingen qua belichting en/of rekvisieten, dienst doen als respectievelijk:

- de woning van Hilda,
- de woning van Suzy en Richard
- de kamer van Hilda in het rusthuis.

In het decor staan één tafel, minstens twee stoelen
En één koelkast.

REKWISIETEN

Eerste bedrijf :

verhuisdozen
 kledinghoes met daarin een regenmantel
 tafellakens (drietal)
 platte en diepe borden (min 2)
 glazen (min 2)
 bestek (lepels, vorken, messen)
 kookpot met 'soep'
 kapstok
 gsm
 1 pilletje
 1 glas water
 Hilda's jas
 1 pak rijst
 1 potje rijstpap

Tweede bedrijf :

'zilveren' bestek
 Suzy's tas
 stapeltje papieren
 enveloppe met brief voor Suzy
 boterham met hesp

Derde bedrijf :

restanten van een middagmaal
 stofdoek
 poetsmateriaal
 bestek
 kandelaartje, beeldje...
 potje met 'soep'
 potjes rijstpap

KORTE INHOUD

Richard wil zijn moeder, die toenemende tekenen van dementie vertoont, naar een rust-en verzorgingstehuis brengen. Zijn dochter Suzy, die voor bejaardenhelpster studeert, is hier tegen omdat zij erg gelooft in thuiszorg. Door dramatische gebeurtenissen ten tijde van Suzy's geboorte, heeft zij haar grootmoeder nog maar pas leren kennen. Ze wil de verloren tijd goedmaken en idealiseert haar. Uit angst om Suzy te kwetsen, wil Richard dat verleden verborgen houden, maar door haar alsmaar toenemende dementie gaat Hilda steeds meer in dat verleden leven.

EERSTE BEDRIJF

De woning van Hilda

(Er staan verhuisdozen tegen de muur. Op de dozen ligt minstens één kledinghoes met daarin een regenmantel. Hilda slentert met een tafellaken naar de tafel. Ze legt het laken op en bemerkt dan dat het vuil is.)

HILDA : Vlekken... vlekken... niks is die waard, die zeep! Niks! *(probeert tevergeefs het laken te reinigen met speeksel en door hard en fanatiek te wrijven. Bekijkt het besmeurde laken en laat het vallen. Ze oefent haar geheugen. Ze gaat naar een salonkast.)* Er liggen nog propere tafellakens in de kast. Een wit en een lichtblauw... een wit en een lichtblauw tafellaken... in die kast daar... *(Opent de salonkast. Er liggen tafellakens in. Ze neemt er één uit en legt dat op de tafel, over het besmeurde tafellaken.)* Een wit en een lichtblauw tafellaken... in de kast... En borden... platte borden en diepe borden. *(Ze wijst naar de keukenkast)* De platte borden staan naast de diepe borden... hier... hier... in de kast. *(Gaat naar de keukenkast en opent ze, de borden staan erin. Ze haalt de borden uit de kast en zet ze op de tafel.)* Platte borden naast de diepe borden... hier in de kast... En glazen... glazen staan ook in de kast... in de keuken... naast de platte borden en de diepe borden. *(Ze gaat terug naar de keukenkast en opent ze.)* Glazen! In de keukenkast... naast de platte borden... en de diepe borden. *(Ze neemt de glazen en gaat ermee naar de tafel.)* Tafellakens... borden... glazen... bestek! *(Concentreert zich)* Het bestek... het bestek ligt dààr... daar in de kast naast de kast van de lakens... *(Gaat naar de salonkast en opent ze. Ze schrikt. Er ligt geen bestek)* Bestek?... Weg!.. Weg! Het bestek is weg... Het bestek... van Madame en Mijnheer... weg! Lepels, vorken, messen... weg! Dat kan niet. Dat mag niet. Het bestek ligt hier... hier in de kast... het bestek! *(verwarring, paniek)* Het bestek... weg!

(Er wordt gebeld.)

Weg... weg!

(De bel gaat opnieuw. Hilda slentert naar de deur en opent ze. Richard staat voor de deur.)

RICHARD : Zijt gij klaar om door te gaan, moeder?

HILDA : Weg... het bestek is weg!

RICHARD : Hoe, het bestek is weg?!

HILDA : Het bestek... het bestek is weg.

RICHARD : *(refererend naar de bijna gedekte tafel)* Zeg, wat is dat hier allemaal? Ge weet toch dat we tegen half elf in Maria Boodschap moeten zijn.

HILDA : Het bestek... het bestek van Madame en Mijnheer...

RICHARD : Allez, kalmeer eens een beetje, zeg.

HILDA : Weg! Weg! Het bestek is weg...

(Richard gaat naar de keuken, opent een lade en toont Hilda enkele stuks alledaags bestek, waaronder twee lepels (dit is niet het door Hilda bedoelde zilveren bestek)).

RICHARD : En wat is dit dan?

HILDA : Lepels... messen... vorken... bestek.

RICHARD : Voilà! *(legt het bestek terug in de lade.)*

HILDA : Het bestek ligt in de schuif...

RICHARD : Maar ja, het bestek ligt in de schuif, waar zou het anders liggen, uw bestek?

HILDA : Het bestek... het bestek in de schuif.

RICHARD : Ge zijt precies weer danig in de war, hé moeder?

HILDA : Het bestek... in de schuif. *(Is opgelucht, ze wil Richard knuffelen)* Het bestek... in de schuif.

RICHARD : *(wijst haar geknuffel af)* Ja, ja, dat bestek ligt in de schuif, ja. Allez kom doe uwe jas maar aan, dat we vertrekken, kom.

HILDA : Richard?

RICHARD : Wat is het nu weer?

HILDA : Richard?! (*Wil hem weer knuffelen*) Iets eten, jongen?

RICHARD : (*wijst weer haar knuffels af*) Ik heb daarstraks al gegeten.

HILDA : (*wijst naar een kookpot op het aanrecht*) Ik heb soep.

RICHARD : Hoe? Soep?

HILDA : Echte groentensoep met ballekens, dat eet ge graag, hé jongen?

RICHARD : Groentensoep met ballekens?! Is de helpster dan niet geweest om u eten te geven?

HILDA : Groentensoep met ballekens... (*Gaat naar het aanrecht en sleurt een pot soep naar de tafel.*)

RICHARD : Die wist toch dat ze vandaag ook nog moest komen!

HILDA : Groentensoep met ballekens. (*Schept de soep uit, maar het gaat heel moeizaam.*) Smakelijk, hé jongen! (*Morst.*)

RICHARD : Maar allez, moeder, zie nu toch eens wat ge doet!

HILDA : Vergiffenis...

RICHARD : Waar ligt die schotelvod hier ergens? (*Neemt een schotelvod van het aanrecht en kuist de gemorste soep op.*)

HILDA : Ik heb er spijt van...

RICHARD : Ja, ja, en die helpster die gaat daar ook nog spijt van krijgen.

HILDA : ...heel veel spijt...

RICHARD : (*beëindigt het opkuisen.*) Zijt daar maar zeker van...

HILDA : Groentensoep, jongen?

RICHARD : Daar hebben we écht geen tijd voor, moeder.

(Richard wil Hilda bij de arm nemen, maar zij wringt tegen.)

HILDA : (*bijna huilend*) Groentensoep met ballekens, jongen!

RICHARD : Allez vooruit, geef dan snel wat soep, dat we daar vanaf zijn, kom. (*Gaat schoorvoetend aan tafel zitten om Hilda gekalmeerd te krijgen.*)

HILDA : Doe uw jas uit voor ge aan tafel gaat. Wat zijn dat nu voor manieren.

RICHARD : Sorry, moeder.

(Richard hangt zijn jas aan de kapstok en neemt plaats aan tafel. Hilda schept ondertussen voor haar ook een bord soep uit.)

HILDA : Lepels! In die schuif daar...

RICHARD : Ja, ja, daar liggen de lepels, ja.

HILDA : *(Gaat naar de schuif, neemt twee lepels en geeft er één aan Richard.)*

Smakelijk, jongen.

RICHARD : Smakelijk, ja. *(Eet van de soep.)*

HILDA : Is het een lekker soepeke, jongen?

(Richard roert zwijgend met een lepel in het soepbord)

Soep van ons moeke is de beste, hé, jongen?

(Hilda wil Richard knuffelen, maar hij wijst dat af.)

RICHARD : *(geïrriteerd)* Zeg!

HILDA : Nog soep, jongen?

RICHARD : Het is water, moeder. Die soep van u is gewoon wat koud water met een paar rauwe groenten in.

HILDA : Groenten...

RICHARD : Begrijpt ge nu nog altijd niet dat ge in uw toestand echt niet meer alleen kunt blijven wonen?

HILDA : *(grimmiger)* rauwe groenten...

RICHARD : Vandaag of morgen gebeurt er hier een malheur en dan komen de schandalen op mijn kop terecht.

HILDA : Tomaten...

RICHARD : Ik hoor de mensen hier in de straat al bezig "Richard, enig kind en dat laat zijn oud moedertje in de steek." Niet met mij, hoor, niet met mij!

HILDA : Worteltjes...

RICHARD : Maar dat die helpster vandaag niet omgezien heeft... *(Neemt zijn gsm en*

zoekt het nummer van 'den bond'.)

HILDA : Worteltjes...

RICHARD : Tot en mét deze middag, dat heb ik duidelijk gezegd aan de telefoon.

HILDA : Rauwe worteltjes...

RICHARD : *(hoort een voicemailbericht)* Momenteel niet bereikbaar! Alstublieft, zeg!

HILDA : Sla...

RICHARD : Een oud mens dat op de sukkel is zomaar in de steek laten.

HILDA : Hesp...

RICHARD : En daar dan nog zo veel geld voor moeten betalen ook.

HILDA : Echte hesp...

RICHARD : Serviceflats... echte profiteurs, zijn het.

HILDA : Daar kunt ge niet veel mee misdoen.

RICHARD : Maar hier gaan ze nog van horen.

HILDA : met een schel echte hesp.

(moment van gespannen stilte tussen Richard en Hilda)

RICHARD : Neen, moeder, nu niet... we hadden al lang weg moeten zijn.

HILDA : Weg...

RICHARD : Weg, ja, kom, doe uw jas maar aan.

HILDA : Maar al dat eten, jongen.

RICHARD : Ik zal die rommel straks wel met ons Suzy komen opruimen. Kom...

(Probeert haar mee te tronen richting kapstok.)

HILDA : Weg...

RICHARD : Komaan, doe nu eens niet zo moeilijk, zeg. Het is het beste voor iedereen.

HILDA : Weg...

RICHARD : Kijk eens goed rond, moeder. Kijk eens heel goed rond.

(Hilda kijkt rond.)

In zo'n rommel kunt ge toch niet blijven wonen? Dat moet ge nu toch zelf ook begrijpen.

HILDA : Weg... Madame en Mijnheer... weg...

RICHARD : Gij met uwe Mijnheer en uw Madame altijd.

HILDA : Madame en Mijnheer kunnen altijd op mij rekenen.

RICHARD : En ons Suzy heeft altijd op mij kunnen rekenen, moeder.

HILDA : Madame en Mijnheer zijn altijd goed geweest...

RICHARD : En ik ben niet goed geweest voor u, of wat? Op mij hebt ge nooit kunnen rekenen, zeker, is het dat wat ge wilt zeggen?

HILDA : Madame en Mijnheer...

RICHARD : Ge hebt altijd al meer ingezet met dat volk van 't kasteel, gij.

HILDA : Madame en Mijnheer zijn altijd goed.

RICHARD : Wacht... *(Neemt Hilda's pillen die in een lade liggen.)* Hier, madame, neem een pilletje, dat ge wat kalmeert. *(Biedt Hilda het glas water en het medicijn aan.)*

(Hilda neemt het pilletje.)

Zegt nu nog eens dat ik met u niets inzit, moeder. Voilà, en als het ingeslikt is, kunnen we vertrekken, kom. *(Reikt haar een jas aan.)*

HILDA : Iets eten, jongen?

RICHARD : Neen, niet opnieuw, hé.

HILDA : Iets eten, jongen?

(Hilda wil Richard een knuffel geven. Hij wijst haar af.)

RICHARD : Moeder alstublieft... ik kan daar niet tegen... dat ge zo doet.

(Hilda blijft proberen hem een knuffel te geven.)

Moeder... laat dat...

HILDA : Jongen...

(Hilda neemt Richards hand vast, maar hij trekt ze gauw terug.)

RICHARD : Laat het! (*stiltemoment*) Zo ken ik u niet. Als ons vader u vroeger eens een kus wou geven of zo, dan werd ge kwaad of ge lachte hem vlak af in zijn gezicht uit. Dat zijt ge vergeten zeker?

(*Moment van stilte. Hilda kijkt rond, ze lijkt moeite te doen om het zich te herinneren.*)

HILDA : Ik vergeet niets...

RICHARD : Ja, ja, dat weet ik wel, dat gij niks vergeet.

HILDA : Verse melk... in de ijskast... verse melk... halve liter...

RICHARD : (*sarcastisch*) Fantastisch moeder, ge weet de melk nog staan, proficiat.

HILDA : Suiker...

RICHARD : Wat is het met die suiker?

HILDA : Fijne suiker... in de kast (*Wijst de kast aan*).

RICHARD : Maar kijk nu toch eens aan, dat weet ze ook nog staan, de suiker.

HILDA : Saffraan!

RICHARD : Stop maar, moeder.

HILDA : Saffraan... in de kast... bij de suiker... (*Kan zich alsmaar moeizamer concentreren.*)

RICHARD : Probeert ge mij nu voor de zot te houden?

HILDA : Melk, suiker, saffraan...

(*Hilda wil Richard een innige knuffel geven, Richard wijst haar kordaat af.*)

RICHARD : Allez kom, stop met dat getalm.

(*Richard maant Hilda aan om met hem mee te gaan. Er schiet haar plots iets te binnen.*)

HILDA : Rijst...

RICHARD : Verdomme, moeder, stop daar nu eens mee!